Vraag nr. 49
van 10 januari 2003
van de heer JOHAN DE ROO

Metaaldetectie – Regelgeving

Graag zou ik de aandacht van de minister willen vestigen op een probleem waarmee de Vlaamse detector-amateurs worden geconfronteerd. Vóór 1993 golden er in Vlaanderen vrijwel geen beperkingen op de metaaldetectie. In 1993 werd metaaldetectie per decreet geregeld.

De Vlaamse detector-amateurs meldden echter dat zij de afgelopen maanden in toenemende mate het slachtoffer werden van desinformatie. Men beweert dat detector-amateurs ten onrechte van akkers werden verjaagd door archeologen. Daarnaast werden hobbyisten die hun diensten aanboden bij opgravingen, onthaald op verbale agressie en desinformeerden archeologen in overheidsdienst de burger over de decretale bepalingen inzake metaaldetectie.

1. Is de minister op de hoogte van de moeilijkheden die de Vlaamse detector-amateurs ondervinden ?

2. Bevestigt de minister de verwarring met betrekking tot de regelgeving inzake metaaldetectie ?

   Kan de minister verduidelijking geven over de mogelijkheden voor de Vlaamse detector-amateurs ?

3. Wordt er gedacht aan een totaalverbod op metaaldetectie voor amateurs ?

Antwoord

Ik ben inderdaad op de hoogte van de aanleiding van de vraagstelling, met name via een mailbericht.

Vooreerst wil ik duidelijk stellen dat de wetgeving rond het gebruik van een metaaldetector in een archeologische context niet voor interpretatie vatbaar is. Heeft men de intentie om via metaaldetectie archeologische vondsten of sites te zoeken, dan wordt dit slechts toegestaan in het kader van een vergunde opgraving en/of van een vergunde prospectie met ingreep in de bodem[1]. De vergunning dient aangevraagd te worden bij het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium.

[1] Artikel 9 van het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium van 30 juni 1993 – en artikels 18 & 19 van het uitvoeringsbesluit van 20 april 1994.

Zodra aan de specifieke vergunningsvoorwaarden voldaan is, kan zowel de professioneel als de amateur, het welomschreven terrein van een archeologische site met een metaaldetector aflopen.

Die wetgeving was een echte noodzaak. De impact van metaaldetectie binnen archeologische zones kan immers zeer ingrijpend zijn. Bij een ongecontroleerd of onoordeelkundig gebruik worden de antieke metalen uit de bodemlagen weggenomen zonder respect voor de archeologische context. De vondsten verliezen aldus hun wetenschappelijke waarde voor de kennis van ons verleden.

De gevolgen kunnen nog nefaster zijn. Het vinden van archeologische voorwerpen via de metaaldetector heeft in het verleden niet zelden geleid tot sluikopgravingen en schatgraverij. Het opgedolven archeologisch erfgoed komt dan mogelijk in verkeerde handen terecht en wordt in het slechtste geval clandestien versjacherd. Vandaar dat een controle- en vergunningspolitiek met betrekking tot het gebruik van metaaldetectors ook wordt aanbevolen door het Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed (La Valetta, 16 januari 1992). Het verdrag werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 oktober 2001 en door de federale regering ondertekend op 30 januari 2002.

In antwoord op uw derde deelvraag kan ik duidelijk stellen dat het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium niet streeft naar een totaalverbod op metaaldetectie in Vlaanderen. Wanneer de vergunningsplicht voor het opsporen van archeologische voorwerpen wordt nagevolgd, is er voor het IAP geen enkele reden om zich tegen het gebruik van metaaldetectors te verzetten. Meer dan wie ook weet het Instituut hoe efficiënt metaaldetectie kan zijn bij het terugvinden van verloren voorwerpen, leidingen, oorlogsmateriaal en noem maar op. Trouwens, het IAP kan geen oordeel uitspreken over aanvragen voor het gebruik van metaaldetectoren voor andere doeleinden dan de archeologische.

Dat er personeelsleden van het IAP zich agressief zouden hebben misdragen t.o.v. detectoramateurs is bij de directie niet bekend. Wel schrijft de Deontologische Code, aanvaard op 27 januari 1999, voor dat archeologen de plicht hebben om onwettige handelingen, sluikhandel in archaeologica en schatgraverij te melden. De huidige directie heeft in dit verband nog geen meldingen gekregen.

Dat het IAP de burgers zou desinformeren over de juiste interpretatie van het decreet is volgens mijn

inlichtingen evenzeer uit de lucht gegrepen. Wat zou hiervan trouwens het nut hiervan ? Integendeel, op het terrein werken de archeologen van het IAP niet zelden samen met detectoramateurs. Ook voor de professioneel is het immers bijzonder nuttig dat opgravingsvlakken vooraf overlopen worden met een metaaldetector om precies de plaats te lokaliseren waar zich oudheidkundige metalen kunnen bevinden. Het gevaar dat men de voorwerpen beschadigt bij het uitgraven van de laag, wordt er danig mee verkleind. Metaaldetectie vraagt tijd en ervaring, iets waaraan goede detectoramateurs vaak perfect kunnen voldoen.

Tot slot kan ik stellen dat er vanuit het IAP geenszins stappen worden ondernomen om detectoramateurs het onmogelijk te maken hun hobby verder uit te voeren. Het enige wat deze instelling terecht beoogt is dat de vergunningsplicht voor het zoeken naar archeologische voorwerpen nageleefd wordt en dit in het belang van de zorg om en het behoud van het Vlaamse ondergrondse erfgoed.